

FM: Pērnais gads rūpniecībai nav bijis veiksmīgs

Publicēts: 03.02.2020.

Ražošanas apjomi Latvijas rūpniecībā 2019. gada decembrī bija zemāki nekā pirms gada, un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi tie saruka par 3,2%. Šo kritumu noteica izlaides samazināšanās visās rūpniecības nozarēs – ieguves rūpniecības ražošanas apjomi gada griezumā samazinājās par 5,3%, elektroenerģijas un gāzes apgādē – par 5,7%, savukārt apstrādes rūpniecības izlaide bija par 1,9% zemāka nekā pirms gada. Tādējādi, rūpniecībai uzrādot lielāko izlaides kritumu mēneša ietvaros kopš 2014. gada sākuma un sarūkot visu rūpniecības nozaru izlaidei, var secināt, ka decembris nozarē nav bijis veiksmīgs.

Spēcīgais rūpniecības kritums gada pēdējā mēnesī ietekmēja nozares sniegumu visa pērnā gada laikā. 2019. gadā kopumā rūpniecības izaugsme bija vāja, salīdzinājumā ar 2018. gadu ražošanas apjomiem pieaugot vien par 0,8%. Starp rūpniecības nozarēm apjomu pieaugumu pērn uzrādīja tikai apstrādes rūpniecība, kuras izlaide bija par 2% augstāka nekā pirms gada. Tikmēr ieguves rūpniecībā un elektroenerģijas un gāzes apgādē 2019. gadā tika reģistrēti ražošanas apjomu kritumi par attiecīgi 5% un 4,4%.

Neskatoties uz vājo apstrādes rūpniecības izaugsmi, kas bija zemākā pēdējo piecu gadu laikā, pērn spēcīgu ražošanas apjomu kāpumu uzrādījušas atsevišķas apstrādes rūpniecības apakšnozares. Piemēram, straujāko izaugsmi 2019. gadā uzrādīja elektrisko iekārtu ražošana, kuras apjomi gada griezumā palielinājušies par 16%. Gatavo metālizstrādājumu ražošanas izlaide pērn pieaugusi par 13,5%. Jāatzīmē, ka ar šādu kāpumu metālapstrāde nodrošinājusi spēcīgāko devumu apstrādes rūpniecības kopējā izaugsmē. Tajā pašā laikā gada beigās pieaugums divās augstākminētajās apakšnozarēs bija kļuvis vājāks saistībā ar ārējā pieprasījuma samazināšanos.

Gada ietvaros svārstīgu, taču gadā kopumā spēcīgu izaugsmi uzrādīja iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana, kā arī datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana – par attiecīgi 9,3% un 8,8%.

Savukārt neliels izlaides kritums 2019. gadā kopumā tika reģistrēts lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē – kokrūpniecībā, kuras ražošanas apjomi bija par 0,2% zemāki nekā pirms gada. To pamatā noteica kokrūpniekiem nelabvēlīgā cenu dinamika, ko pastiprināja mežu kaitēkļa mizgrauža izplatība Vācijas mežos pērnā gada vidū, kā rezultātā tirgū izveidojās koksnes pārprodukcija un cenu lejupslīde.

Ražošanas apjomu kritums par 1% pērn tika reģistrēts pārtikas produktu ražošanā, kas ir otra lielākā apstrādes rūpniecības apakšnozare. Pārtikas produktu ražošanā negatīvas tendences pērn novērotas gaļas produktu ražošanā un pārstrādē, kā arī zivirūpniecībā, kamēr augļu un dārzeņu pārstrāde un piena produktu ražošana uzrādīja apjomu kāpumu.

Citas apstrādes rūpniecības apakšnozares, kas 2019. gadā uzrādījušas ražošanas apjomu kritumu, bija apģērbu ražošana, būvmateriālu ražošana, iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana, mēbeļu ražošana un citas apakšnozares.

Elektroenerģijas un gāzes apgādes pērnā gada rezultātus būtiski ietekmēja spēcīgie nozares kritumi 2019. gada sākumā, ko noteica elektroenerģijas ražošanai nelabvēlīgie laika apstākļi. Gada otrajā pusē nozares izaugsme atjaunojās, taču decembrī, sarūkot koģenerācijas stacijās saražotajam enerģijas apjomam, atkal samazinājās visas nozares izaugsme. Tādējādi gadā kopumā pērn elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi bija zemāki nekā 2018. gadā.

Šā gada janvārī Latvijas rūpnieku ekonomiskās konfidences indekss, ko ikmēnesi publicē Eiropas Komisija un kas raksturo vispārējo noskaņojumu nozarē, ir būtiski paaugstinājies. To noteica straujie uzlabojumi rūpnieku novērtējumā par potenciālajiem ražošanas apjomiem turpmākajos mēnešos. Tas liek secināt, ka šā gada sākums apstrādes rūpniecībā varētu būt veiksmīgāks nekā iepriekšējā gada nogale, un izaugsmes tempiem nozarē jāklūst straujākiem.

Turklāt 2020. gada pirmajā ceturksnī kopumā salīdzinājumā ar iepriekšējiem ceturkšņiem ir būtiski audzis jauno pasūtījumu apjoms, kā arī rūpnieku novērtējums par eksporta perspektīvām. Jautāti par ražošanu ierobežojošiem faktoriem, Latvijas apstrādes rūpniecības uzņēmumu pārstāvji pirmajā ceturksnī norādījuši, ka ir mazinājusies darbaspēka pieejamības problēma (20,4% no aptaujātajiem; salīdzinājumam – pirms gada uz šo problēmu norādījuši 26,1% rūpnieku). Būtisks šķērslis ražošanas apjomu pieaugumam saglabājas pieprasījuma trūkums (35,8%), savukārt lielākā daļa rūpnieku atzīmējuši, ka pašlaik nav tādu faktoru, kas ierobežotu viņu darbību (38,4%).

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-pernais-gads-rupniecibai-nav-bijis-veiksmigs>